

భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రధాన రంగాలు

భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రధాన రంగాలు

భారతదేశం ప్రపంచంలోనే అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న పెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థ, దాని శక్తివంతమైన ఆర్థిక వృద్ధికి దోహదపడే పరిశ్రమలు మరియు రంగాల యొక్క విభిన్న రంగాల యొక్క వివరాలు ఇక్కడ అందించాము. సందడిగా ఉండే మహానగరాల నుండి గ్రామీణ ప్రాంతాల వరకు, భారతదేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ అనేక రంగాలలో అభివృద్ధి చెందుతుంది. ఈ రంగాలు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముకగా నిలుస్తాయి, ఆవిష్కరణలను నడిపించడం, ఉపాధిని సృష్టించడం మరియు దేశవ్యాప్తంగా అభివృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తాయి. ఈ కథనంలో భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రధాన రంగాలు గురించి చర్చించాము.

భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ : భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఐదు రంగాలు, అవి; ప్రాథమిక ఆర్థిక వ్యవస్థ, ద్వితీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ, తృతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ క్వార్టర్ల రీ ఆర్థిక వ్యవస్థ, కీవనరీ ఆర్థిక వ్యవస్థ. కార్యకలాపాల పరంగా, భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వ్యవస్థీకృత మరియు అవ్యవస్థీకృత / అసంఘటితంగా విభజించబడింది. యాజమాన్యం పరంగా, ప్రభుత్వ రంగం మరియు ప్రైవేట్ రంగంగా విభజించబడింది.

ప్రాథమిక రంగం

భారతదేశంలోని ప్రాథమిక రంగం అనేది వస్తువులను తయారు చేయడానికి మరియు వివిధ ప్రక్రియలను అమలు చేయడానికి సహజ వనరుల లభ్యతపై ఎక్కువగా ఆధారపడి ఉంటుంది. రోజువారీ కార్యకలాపాలను కొనసాగించడానికి ఈ రంగంలో సేవలు పూర్తిగా సహజ వనరుల లభ్యతపై ఆధారపడి ఉంటాయి. ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రాథమిక రంగంలో, సహజ వనరులను నేరుగా ఉపయోగించడం ద్వారా కార్యకలాపాలు చేపట్టబడతాయి. ఈ రంగంలో ఉత్తమ ఉదాహరణ వ్యవసాయ రంగం. ఈ రంగంలోని ఇతర ఉదాహరణలలో ఫిషింగ్ మరియు ఫారెస్ట్రీ ఉన్నాయి, అయితే వ్యవసాయం ఈ రంగంలో అతిపెద్దది.

TSPSC మరియు APPSC పరీక్షల కోసం ఎకానమీని ఎలా చదవాలి?

ద్వితీయ రంగం

ఈ రంగంలోని ఆర్థిక వ్యవస్థ అందించే సేవలు మరియు ఉత్పత్తులను రూపొందించడానికి ఉపయోగించే సహజ పదార్థాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది మరియు చివరికి వినియోగానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఉత్పత్తులు మరియు సేవలకు జోడించిన విలువ పరంగా, ఈ రంగం ఉత్తమ రంగం. ఈ వర్గం కిందకు వచ్చే ప్రధాన ఉదాహరణలు రవాణా మరియు తయారీ. ఈ రెండు రంగాల

తుది ఉత్పత్తి ప్రజల వినియోగం. ప్రస్తుతం భారతదేశంలో పనిచేస్తున్న మొత్తం శ్రామికశక్తిలో దాదాపు 14 శాతం మందికి ఉపాధి కల్పించేందుకు ఈ రంగం బాధ్యత వహిస్తోంది. ద్వితీయ రంగం కూడా జిడిపిలో దాదాపు 28 శాతం వాటాను కలిగి ఉంది. ఈ రంగం భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముకగా ఉంది.

తృతీయ రంగం

భారతదేశంలో GDPలో వాటా పరంగా ఈ రంగం అత్యధికంగా దోహదపడుతుంది. ఈ రంగం కూడా సేవా రంగం మరియు మీరు ఇతర రెండు రంగాల అభివృద్ధిని పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పుడు ముఖ్యమైనది. మునుపటి రంగం వలె, ఈ రంగం కూడా ఉత్పత్తులకు విలువను జోడిస్తుంది. ప్రస్తుతం భారతదేశంలో పనిచేస్తున్న మొత్తం శ్రామికశక్తిలో 23 శాతం మంది శ్రామికశక్తిని నియమించడానికి ఈ రంగం బాధ్యత వహిస్తుంది. ఈ రంగానికి ఉదాహరణగా IT సేవలు, కన్సల్టింగ్ మొదలైనవి అన్ని సేవ రంగాలు. ఈ రంగం GDP మొత్తం వాటాలో దాదాపు 59 శాతానికి దోహదం చేస్తుంది.

క్వాటర్నరీ రంగం / చతుర్ముఖ రంగం

ఇవి ప్రత్యేక వర్గీకరణను డిమాండ్ చేసే 'నాలెడ్జ్ సెక్టార్'లో ప్రత్యేక తృతీయ కార్యకలాపాలు. క్వార్టర్నరీ రంగం ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క మేధోపరమైన అంశం. ఆర్థిక వ్యవస్థలో అందించే సేవల నాణ్యతను ఆవిష్కరించడానికి మరియు మెరుగుపరచడానికి వ్యవస్థాపకులను అనుమతించే ప్రక్రియ ఇది.

కార్యాలయ భవనాలు, ప్రాథమిక పాఠశాలలు మరియు విశ్వవిద్యాలయ తరగతి గదులు, ఆసుపత్రులు మరియు వైద్యుల కార్యాలయాలు, థియేటర్లు, అకౌంటింగ్ మరియు బ్రోకరేజీ సంస్థలలో పనిచేసే సిబ్బంది అందరూ ఈ సేవల వర్గానికి చెందినవారు.

క్వీనరీ రంగం

క్వీనరీ రంగం ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఒక భాగం, ఇక్కడ ఉన్నత స్థాయి నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు. ఇందులో చట్టాన్ని ఆమోదించే ప్రభుత్వం ఉంటుంది. ఇది పరిశ్రమ, వాణిజ్యం మరియు విద్యా రంగంలో అగ్ర నిర్ణయాధికారులను కూడా కలిగి ఉంది. ఇవి కొత్త మరియు ఇప్పటికే ఉన్న ఆలోచనల సృష్టి, పునర్వ్యవస్థీకరణ మరియు వివరణపై దృష్టి సారించే సేవలు; డేటా వివరణ మరియు కొత్త టెక్నాలజీల ఉపయోగం మరియు మూల్యాంకనం. ఈ వర్గంలోని వృత్తిని తరచుగా 'గోల్డ్ కాలర్' వృత్తులుగా సూచిస్తారు, వారు సీనియర్ బిజినెస్ ఎగ్జిక్యూటివ్లు, ప్రభుత్వ అధికారులు, పరిశోధన శాస్త్రవేత్తలు, ఆర్థిక మరియు న్యాయ సలహాదారులు మొదలైన వారి ప్రత్యేక మరియు అధిక వేతన నైపుణ్యాలను సూచించే తృతీయ రంగం యొక్క మరొక ఉపవిభాగాన్ని సూచిస్తారు.

ఆర్థిక సర్వే మరియు బడ్జెట్‌ను ఎలా చదవాలి?**వ్యవస్థీకృత రంగం**

వ్యవస్థీకృత రంగం ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చట్టపరమైన ప్రీమ్‌వర్క్‌లు మరియు అకౌంటింగ్ పద్ధతులకు కట్టుబడి, నియంత్రిత మరియు నిర్మాణాత్మక పద్ధతిలో నిర్వహించబడే ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క విభాగాలను సూచిస్తుంది. ఇది పెద్ద-స్థాయి సంస్థలు, కార్పొరేషన్లు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు మరియు కార్మిక చట్టాలకు అనుగుణంగా ఉండే అధికారిక వ్యాపారాలను కలిగి ఉంటుంది, ఉద్యోగులకు సామాజిక భద్రతా ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది మరియు ఆదాయం మరియు ఖర్చుల యొక్క సరైన రికార్డులను నిర్వహిస్తుంది.

అవ్యవస్థీకృత రంగం

భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలోని అవ్యవస్థీకృత రంగం అనేది అధికారిక నిబంధనలు మరియు సంస్థాగత ప్రీమ్‌వర్క్‌ల పరిధికి వెలుపల పనిచేసే ఆర్థిక కార్యకలాపాల యొక్క విస్తారమైన విభాగాన్ని సూచిస్తుంది. ఇది ప్రధానంగా చిన్న-స్థాయి సంస్థలు, స్వయం ఉపాధి వ్యక్తులు మరియు అనధికారిక కార్మికులను కలిగి ఉంటుంది. అవ్యవస్థీకృత రంగం తక్కువ స్థాయి మూలధన పెట్టుబడి, క్రెడిట్ మరియు సామాజిక భద్రతా ప్రయోజనాలకు పరిమిత ప్రాప్యత మరియు సరైన డాక్యుమెంటేషన్ లేకపోవడం వంటి లక్షణాలతో ఉంటుంది.

అనధికారిక స్వభావం ఉన్నప్పటికీ, అవ్యవస్థీకృత రంగం జనాభాలో గణనీయమైన భాగానికి జీవనోపాధి మరియు ఆదాయ అవకాశాలను అందించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ, ఇది తక్కువ ఉత్పాదకత, ఆర్థిక షాక్‌లకు గురికావడం మరియు ప్రాథమిక హక్కులు మరియు సామాజిక సంక్షేమానికి పరిమిత ప్రాప్యత వంటి సవాళ్లను ఎదుర్కొంటుంది. వివిధ ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు మరియు విధానాల ద్వారా అధికారికీకరణను ప్రోత్సహించడానికి మరియు అవ్యవస్థీకృత రంగ కార్మికులకు మద్దతును అందించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

RBI యొక్క ఆర్థిక స్థిరత్వ నివేదిక**ప్రభుత్వరంగం**

ఈ రంగంలో, ప్రభుత్వం చాలా ఆస్తులను కలిగి ఉంది మరియు ఇది వివిధ ప్రభుత్వ సేవలను అందించడానికి సంబంధించిన ఆర్థిక వ్యవస్థలో భాగం. ప్రభుత్వ రంగ లక్ష్యం కేవలం లాభాలు ఆర్జించడం కాదు. ప్రభుత్వాలు పన్నులు మరియు ఇతర మార్గాల ద్వారా డబ్బును సేకరిస్తాయి.

ప్రైవేట్ రంగం

ప్రైవేట్ రంగంలో, ఆస్తుల యాజమాన్యం మరియు సేవల పంపిణీ ప్రైవేట్ వ్యక్తులు లేదా కంపెనీల చేతుల్లో ఉంటుంది. ఇది కొన్నిసార్లు సిటిజన్ సెక్టార్ గా సూచించబడుతుంది, ఇది ప్రైవేట్ వ్యక్తులు లేదా సమూహాలచే నిర్వహించబడుతుంది, ఇది సాధారణంగా లాభదాయకమైన వ్యాపార సాధనంగా ఉంటుంది.

ప్రైవేట్ రంగంలో కార్యకలాపాలు లాభాలను ఆర్జించే ఉద్దేశ్యంతో మార్గనిర్దేశం చేయబడతాయి. ప్రైవేట్ రంగం వ్యత, సామర్థ్యం మరియు మారుతున్న మార్కెట్ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ఉండే సామర్థ్యం ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. ఇది పోటీని నడిపిస్తుంది, ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహిస్తుంది

